

महसुल प्रशासनातील क्षेत्रीय
यंत्रणेतील महसुल मंडळांची
पुर्नरचना करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
महसुल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक आरईएन २००८/५४२/प्र.क्र.८०/०८/म-१०
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : ३१ ऑगस्ट २००९

वाचा : १) शासन निर्णय महसुल व वन विभाग क्र. आरईएन १०८१/१७१०(७४१)/एम-१०
दिनांक २२.०४.१९८१.

२) शासन निर्णय महसुल व वन विभाग क्र. आरईएन १०८१/२०८०/सीआर ७७१/एम-१०
दिनांक ०२ मे १९८१.

प्रस्तावना :

सन १९६२ पासून राज्यात पंचायत राज पध्दत अंमलात आल्यानंतर जिल्हा स्तरावरील प्रशासकीय कामाचे स्वरूप ठरविण्याकरिता १९७५ मध्ये श्री.डी.एन. कपूर, तत्कालीन विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांच्या अध्यक्षतेखाली नेमलेल्या समितीने जिल्हा स्तरावरील कार्यालयांचे सर्वेक्षण करून केलेल्या शिफारशी विचारात घेवून महसूल विभागातील क्षेत्रीय कार्यालयातील तलाठी सजे व महसूल मंडळांची पुर्नरचना करण्यात आलेली आहे. त्यानुसार राज्यात आठ तलाठी सजांमागे एक महसूल मंडळ सद्या कार्यरत आहे.

सन १९८७ मध्ये शून्याधारित अर्थसंकल्पाची परिणामकारक अंमलबजावणी करण्यासाठी महसूल विभागाच्या पुर्नरचनेकरिता बोंगीरवार अभ्यासगटाची स्थापना करण्यात आली. सदर अभ्यासगटाने सादर केलेल्या अहवालात सहा तलाठी सजासाठी एक महसूल मंडळ असावे, अशी शिफारस केली होती तथापि अभ्यासगटाच्या शिफारशीवर विचार करण्याकरिता नियुक्त करण्यात आलेल्या शक्ती प्रदत्त समितीने सदर शिफारस अमान्य केल्यामुळे राज्यात १९८१ पासून आठ तलाठी सजांमागे एक महसूल मंडळ सद्या कार्यरत आहे.

शासन निर्णय :

सन १९८१ पासून मागील २९ वर्षात मंडळ अधिकाऱ्यांच्या कामाच्या स्वरूपात झालेले बदल व मंडळ अधिकाऱ्यांच्या कर्तव्य व जबाबदारीत झालेली वाढ विचारात घेवून महसूल मंडळांच्या निकषात बदल करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता. याबाबत साकल्याने विचार करून बोंगीरवार

अभ्यासगटाने सन १९८७ मध्ये केलेली, सहा तलाठी सजामागे एक महसूल मंडळ असावे, ही शिफारस स्विकारून त्यानुसार महसूल मंडळांच्या निकषात बदल करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे.

सद्या राज्यात १२६३७ तलाठी सजे कार्यरत असून त्याकरिता १५६४ महसूल मंडळे आहेत. सुधारित सहा तलाठी सजामागे एक महसूल मंडळ या निकषानुसार ५४२ अतिरिक्त महसूल मंडळे निर्माण करण्यास व त्याकरिता आवश्यक असलेली ५४२ मंडळ अधिकाऱ्यांची पदे निर्माण करण्यास प्रस्तुत शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे. प्रस्तुतच्या ५४२ मंडळ अधिकाऱ्यांच्या पदांचे विभागनिहाय विवरण 'प्रपत्र-अ' मध्ये देण्यात आले आहे.

२. निर्माण करण्यात आलेल्या मंडळ अधिकाऱ्यांच्या ५४२ पदांवरील वेतन व भत्ते या करिता होणाऱ्या खर्चाकरिता सहाय्या वेतन आयोगानुसार सुधारित वेतनश्रेणी विचारात घेवून रु.७,१८,७५,७००/- (सात कोटी अठरा लाख पंचाहत्तर हजार सातशे फक्त) इतक्या वार्षिक आवर्ती खर्चासही मान्यता देण्यात येत आहे. सदर रकमेचे विभागनिहाय विवरण 'प्रपत्र-ब' मध्ये दर्शविण्यात येत आहे. त्यानुसार तरतूदीचे वाटप पूरवणी मागणी मंजूर झाल्यानंतर करण्यात येईल, त्यामुळे सदर पदे भरण्याची कार्यवाही ०१ डिसेंबर २००९ ते २८.०२.२०१० या कालावधीत कुठच्याही परिस्थितीत पूर्ण करण्यात यावी.

३. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व अनौपचारिक संदर्भ क्र. ३३०/०९/ व्यय-९, दिनांक २७.०८.०९ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्र. २००९०८३११९०९५१००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

सही/-
(जे.पी. डांगे)
अपर मुख्य सचिव
महसूल व वन विभाग

प्रति,

- १) सर्व विभागीय आयुक्त
- २) सर्व जिल्हाधिकारी
- ३) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी

- ४) महालेखापाल १ व २ (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- ५) महालेखापाल १ व २ (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- ६) महालेखापाल १ व २ (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- ७) महालेखापाल १ व २ (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- ८) कार्यासन अधिकारी, महसुल व वन विभाग/(कार्यासन ई-७, ई-८ व ब-१)
- ९) वित्त विभाग/ कार्यासन वि.सु. १ व अर्थसंकल्प ४
- १०) महसुल व वन विभागातील सर्व कार्यासने
- ११) निवड नस्ती/म-१०

प्रत माहितीसाठी-

- १) मा.मंत्री (महसुल) यांचे खाजगी सचिव
- २) मा.राज्यमंत्री (महसुल) यांचे खाजगी सचिव

(शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र. आरईएन २००८/५४२/प्र.क्र.८०/०८/म-१०,
दिनांक ३१.०८.२००९ सोबतचे जोडपत्र)

प्रपत्र - अ

राज्यात ६ तलाठी साजामागे १ महसूल मंडळ या निकषानुसार
मंडळ अधिका-यांच्या पदांचा तपशील दर्शविणारा विभागनिहाय तपशील

अ.क्र.	विभाग	तलाठी सजे/पदे	महसूल मंडळे/ अधिकारी	सुधारीत निकषानुसार निर्माण करावयाच्या महसूल मंडळांची/ अधिकाऱ्यांची संख्या	महसूल मंडळांची/ अधिकाऱ्यांची एकूण संख्या
१	कोकण विभाग	१,४४५	१९३	४७	२४०
२	नाशिक विभाग	२,११८	२६६	८७	३५३
३	पुणे विभाग	२,५४४	३३८	८६	४२४
४	नागपूर विभाग	१,६७१	१९८	८१	२७९
५	अमरावती विभाग	२,३२६	२४८	१४०	३८८
६	औरंगाबाद विभाग	२,५३३	३२१	१०१	४२२
		१२,६३७	१,५६४	५४२	२,१०६

प्रपत्र - ब

राज्यात ६ तलाठी साजामागे १ महसूल मंडळ या निकषानुसार निर्माण
करण्यात आलेल्या ५४२ मंडळ अधिका-यांच्या वेतनावरील खर्च भागविण्याकरीता
होणा-या वार्षिक आवर्ती खर्चाचा तपशील दर्शविणारे विभागनिहाय विवरण

अ.क्र.	विभाग	दिनांक ३१.०८.२००९ च्या शासन निर्णयान्वये निर्माण करण्यात आलेली मंडळ अधिका-यांची पदे	वेतन व भत्त्यांकरीता आवश्यक असलेली आर्थिक तरतूद
१	कोकण विभाग	४७	रु. ०६२३२७६४
२	नाशिक विभाग	८७	रु. ११५३७२४४
३	पुणे विभाग	८६	रु. ११४०४६३२
४	नागपूर विभाग	८१	रु. १०७४१५७२

५	अमरावती विभाग	१४०	रु. १८५६५६८०
६	औरंगाबाद विभाग	१०१	रु. १३३९३८१२
	एकूण	५४२	रु. ७१८७५७०४